

Rady seniorów w powiatach oraz gminach w województwie mazowieckim

Aktualizacja
2025

Mazowsze.
serce Polski

Opracowanie:
Departament Zdrowia i Polityki Społecznej
Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie

Spis treści

WSTĘP	3
1. RADY SENIORÓW W GMINIE/POWIECIE/DZIELNICY M.ST. WARSZAWY	4
2. INICJATORZY POWOŁANIA RADY SENIORÓW	9
3. DIAGNOZA SYTUACJI I POTRZEB OSÓB STARSZYCH	10
4. WSPARCIE SENIORÓW PRZEZ GMINY ORAZ POWIATY W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM	10
5. OBSŁUGA ADMINISTRACYJNA RADY SENIORÓW	11
6. ŚRODKI FINANSOWE NA FUNKCJONOWANIE RADY SENIORÓW	12
7. WYDATKI RADY SENIORÓW	12
8. OBSZARY DZIAŁANIA RADY SENIORÓW	13
9. CZĘSTOTLIWOŚĆ I MIEJSCE POSIEDZEŃ RAD SENIORÓW	14
10. PROBLEMY PODCZAS POWOŁYWANIA RADY SENIORÓW	15
11. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO UTWORZENIA RADY SENIORÓW	16
12. PRZYCZYNY BRAKU RADY SENIORÓW	17
13. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ RADY SENIORÓW OD STYCZNIA 2025 ROKU	17
PODSUMOWANIE	19
SPIS TABEL I WYKRESÓW	20

Analiza funkcjonowania rad seniorów w powiatach oraz gminach województwa mazowieckiego została opracowana na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej wśród jednostek samorządu terytorialnego Mazowsza w 2025 roku. Celem badania było rozpoznanie poziomu zaangażowania samorządów lokalnych w proces tworzenia, wspierania i funkcjonowania rad seniorów, a także określenie kierunków zmian w porównaniu z wynikami uzyskanymi w 2024 roku. Uzyskane dane pozwalają ocenić dynamikę rozwoju rad seniorów w regionie, stopień ich zakorzenienia w strukturach samorządowych oraz skalę faktycznej współpracy między radami a władzami lokalnymi.

Zebrane informacje stanowią cenne źródło wiedzy o stanie rozwoju lokalnej polityki senioralnej w regionie, pozwalając jednocześnie zidentyfikować dobre praktyki, które mogą służyć jako inspiracja dla innych samorządów. Analiza ta stanowi tym samym istotny wkład w pogłębianie wiedzy o funkcjonowaniu rad seniorów oraz o roli, jaką odgrywają one w kształtowaniu polityki społecznej na poziomie lokalnym i regionalnym.

W ostatnich latach obserwuje się systematyczny wzrost zainteresowania samorządów tworzeniem rad seniorów, co potwierdza rosnącą świadomość znaczenia aktywizacji osób starszych w życiu publicznym. Wyniki badania z 2025 roku wskazują na utrwalanie się pozytywnych tendencji w tym obszarze, a także na rosnące zainteresowanie jednostek samorządu terytorialnego tworzeniem trwałych mechanizmów współpracy z przedstawicielami środowisk senioralnych.

Rady seniorów, pełniące funkcje doradcze, inicjatywne i konsultacyjne przy organach samorządu terytorialnego, stanowią istotny element systemu partycypacji obywatelskiej. Ich działalność przyczynia się do wzmacniania dialogu międzypokoleniowego, reprezentowania potrzeb starszych mieszkańców oraz współtworzenia lokalnej polityki senioralnej.

1. RADY SENIORÓW W GMINIE/POWIECIE/DZIELNICY M.ST. WARSZAWY

W badaniu uczestniczyły łącznie 275 jednostki samorządu terytorialnego, w tym 28 powiatów, 230 gmin oraz 17 dzielnic m.st. Warszawy.

Zaprezentowane poniżej zestawienie zawiera szczegółowy wykaz gmin, powiatów oraz dzielnic m.st. Warszawy, w których funkcjonują rady seniorów. Zestawienie to umożliwia identyfikację jednostek najbardziej zaangażowanych w politykę senioralną, a także stanowi punkt odniesienia dla tych samorządów, które dopiero planują utworzenie rad.

Tabela 1. Wykaz gmin, powiatów oraz dzielnic m.st. Warszawy, w których funkcjonują rady seniorów.

L.p.	Gmina/Powiat/Dzielnice m.st. Warszawy
1.	Dzielnica Bemowo m.st. Warszawy
2.	Dzielnica Białoteka m.st. Warszawy
3.	Dzielnica Bielany m.st. Warszawy
4.	Dzielnica Mokotów m.st. Warszawy
5.	Dzielnica Ochota m.st. Warszawy
6.	Dzielnica Praga-Północ m.st. Warszawy
7.	Dzielnica Rembertów m.st. Warszawy
8.	Dzielnica Śródmieście m.st. Warszawy
9.	Dzielnica Targówek m.st. Warszawy
10.	Dzielnica Ursus m.st. Warszawy
11.	Dzielnica Ursynów m.st. Warszawy
12.	Dzielnica Wesoła m.st. Warszawy
13.	Dzielnica Wilanów m.st. Warszawy
14.	Dzielnica Włochy m.st. Warszawy
15.	Dzielnica Wola m.st. Warszawy
16.	Dzielnica Żoliborz m.st. Warszawy
17.	Gmina Bielany
18.	Gmina Cegłów
19.	Gmina Chlewiska
20.	Gmina Ciepeliów
21.	Gmina Czarnia
22.	Gmina Dzierżążnia
23.	Gmina Gąbin
24.	Gmina Góra Kalwaria
25.	Gmina Grodzisk Mazowiecki
26.	Gmina Izabelin
27.	Gmina Jabłonna Lacka
28.	Gmina Jakubów
29.	Gmina Jastrzęb
30.	Gmina Jastrzębia
31.	Gmina Kampinos
32.	Gmina Karniewo
33.	Gmina Kazanów
34.	Gmina Konstancin-Jeziorna
35.	Gmina Kozienice

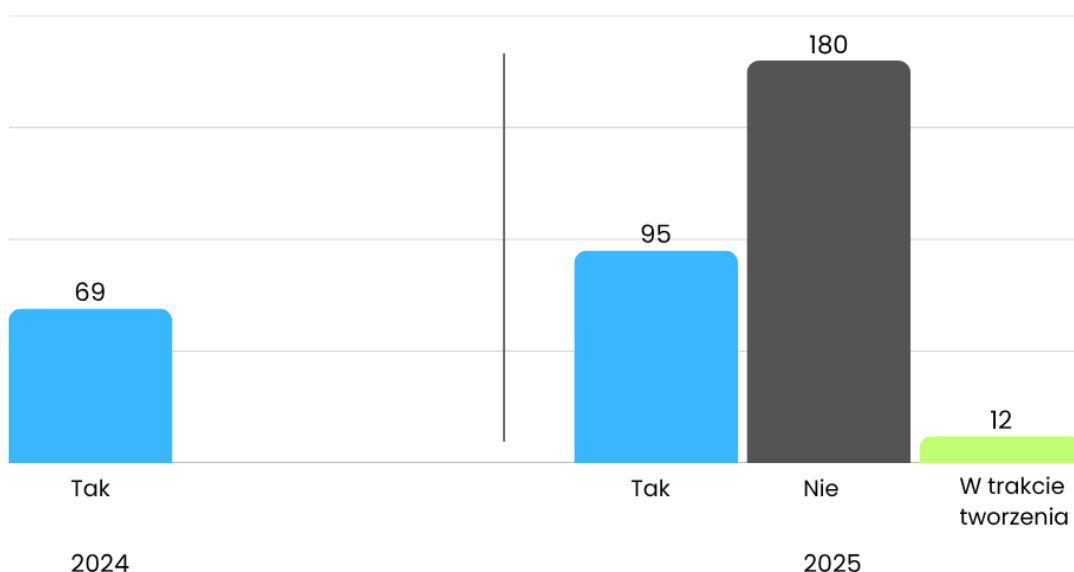
36.	Gmina Leoncin
37.	Gmina Leszno
38.	Gmina Lesznowola
39.	Gmina Liw
40.	Gmina Łąck
41.	Gmina Łomianki
42.	Gmina Milanówek
43.	Gmina Mirów
44.	Gmina Nadarzyn
45.	Gmina Nieporęt
46.	Gmina Orońsko
47.	Gmina Piaseczno
48.	Gmina Prażmów
49.	Gmina Puttusk
50.	Gmina Radzymin
51.	Gmina Sabnie
52.	Gmina Sadowne
53.	Gmina Słupno
54.	Gmina Stanisławów
55.	Gmina Stara Błotnica
56.	Gmina Staroźreby
57.	Gmina Tarczyn
58.	Gmina Teresin
59.	Gmina Wiązowna
60.	Gmina Wieliszew
61.	Gmina Wierzbica
62.	Gmina Wołomin
63.	Gmina Wyszaków
64.	Gmina Zakroczym
65.	Gmina Zątki
66.	Gmina Zbuczyn
67.	Gmina Żelechów
68.	m.st. Warszawa
69.	Miasto Ciechanów
70.	Miasto Garwolin
71.	Miasto i Gmina Mordy
72.	Miasto i Gmina Pilawa
73.	Miasto i Gmina Serock
74.	Miasto i Gmina Solec nad Wisłą
75.	Miasto Kobylka
76.	Miasto Legionowo
77.	Miasto Marki
78.	Miasto Mińsk Mazowiecki
79.	Miasto Nowy Dwór Mazowiecki
80.	Miasto Ostrołęka
81.	Miasto Ostrów Mazowiecka
82.	Miasto Pionki
83.	Miasto Płock

84.	Miasto Płońsk
85.	Miasto Pruszków
86.	Miasto Radom
87.	Miasto Siedlce
88.	Miasto Żąbki
89.	Miasto Żyrardów
90.	Powiat Legionowski
91.	Powiat Lipski
92.	Powiat Płoński
93.	Powiat Szydłowiecki
94.	Powiat Warszawsko-Zachodni
95.	Powiat Żuromiński

W województwie mazowieckim obserwuje się wzrost liczby rad seniorów. W 2024 roku funkcjonowało ich 69, natomiast w 2025 roku liczba ta zwiększyła się do 95. Dodatkowo 12 jednostek samorządu terytorialnego znajduje się obecnie w trakcie tworzenia rad seniorów. W porównaniu z rokiem ubiegłym widoczna jest wyraźna aktywizacja samorządów w tym obszarze, co potwierdza rosnące znaczenie polityki senioralnej w regionie.

Przedstawiony poniżej wykres prezentuje zestawienie danych liczbowych i obrazuje skalę zmian w liczbie rad seniorów w latach 2024–2025.

Wykres 1. Czy w Państwa gminie/powiecie jest powołana rada seniorów? (n=275)

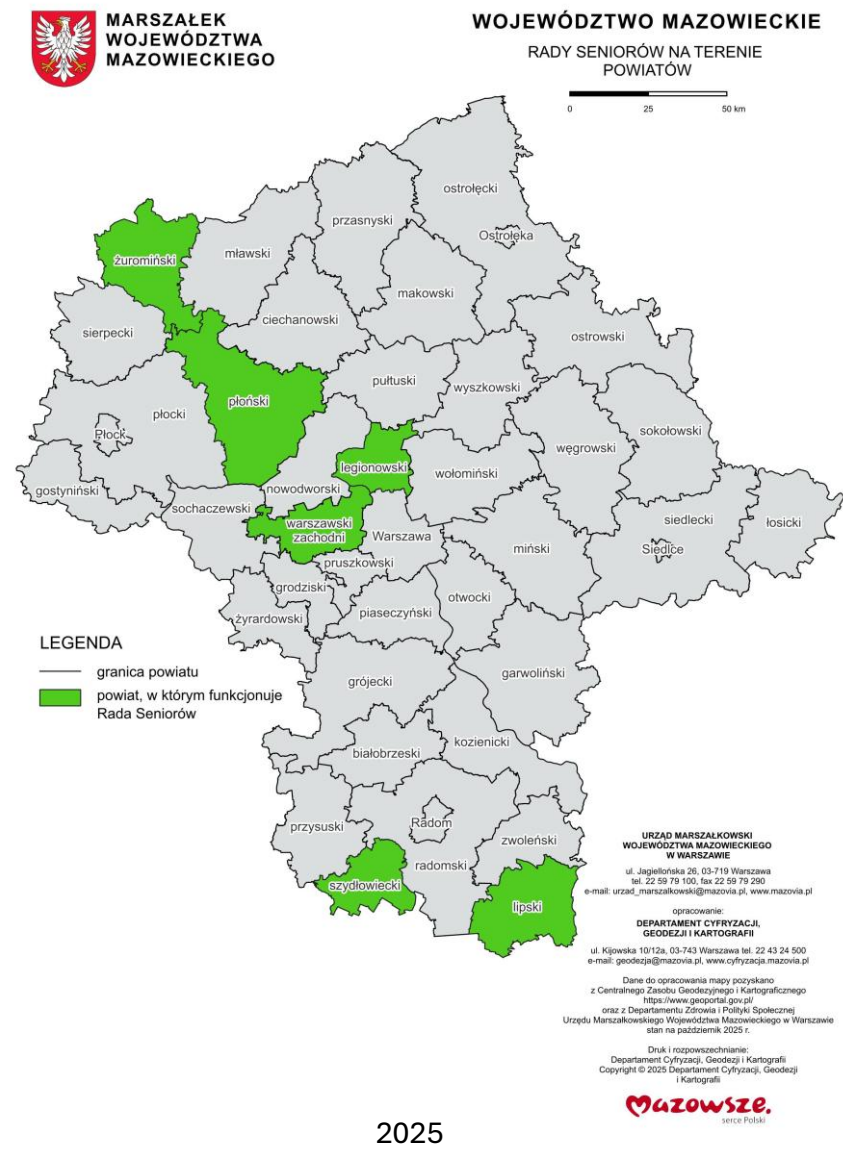
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

W celu zobrazowania zmian przestrzennych w rozmieszczeniu rad seniorów w województwie mazowieckim przygotowano porównanie map z lat 2024 i 2025 w podziale na powiaty oraz na gminy i dzielnice m.st. Warszawy. Zestawienie to pozwala na ocenę dynamiki rozwoju rad seniorów w regionie oraz identyfikację obszarów, w których nastąpił największy przyrost liczby rad.

Mapa 1. Rozmieszczenie rad seniorów w województwie mazowieckim w latach 2024 i 2025 w podziale na powiaty.

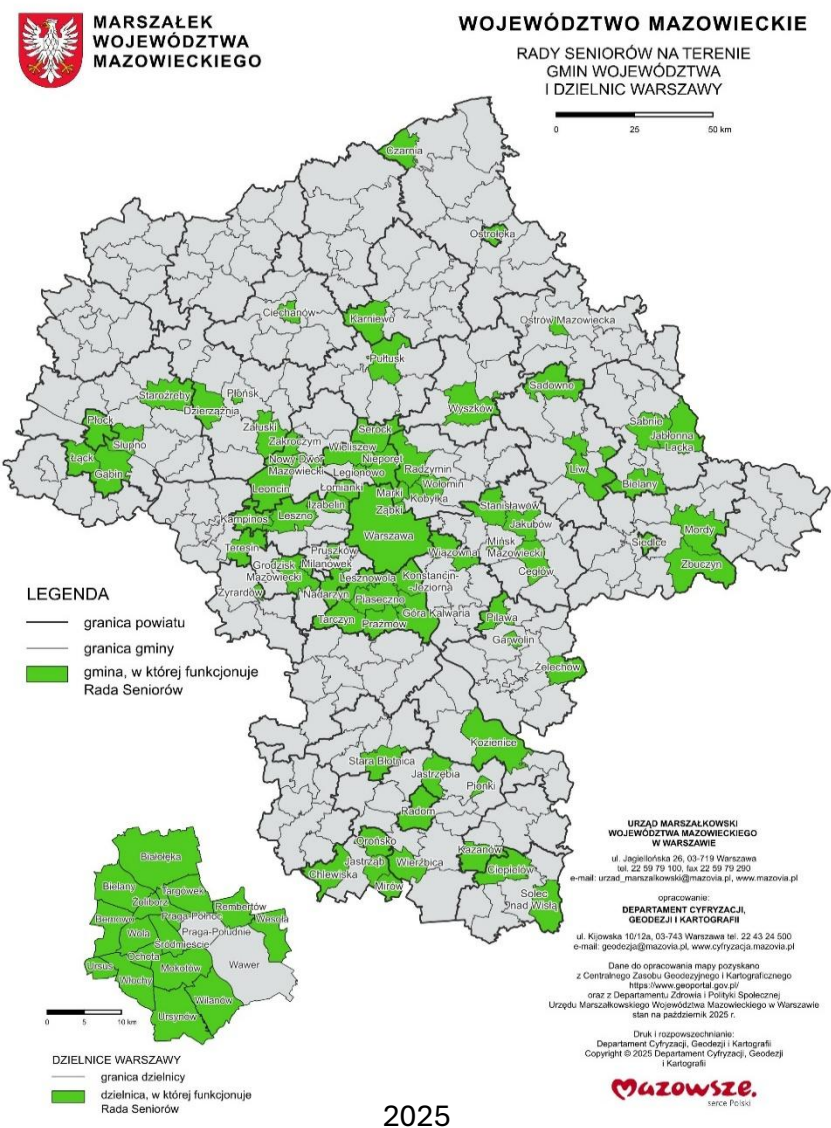
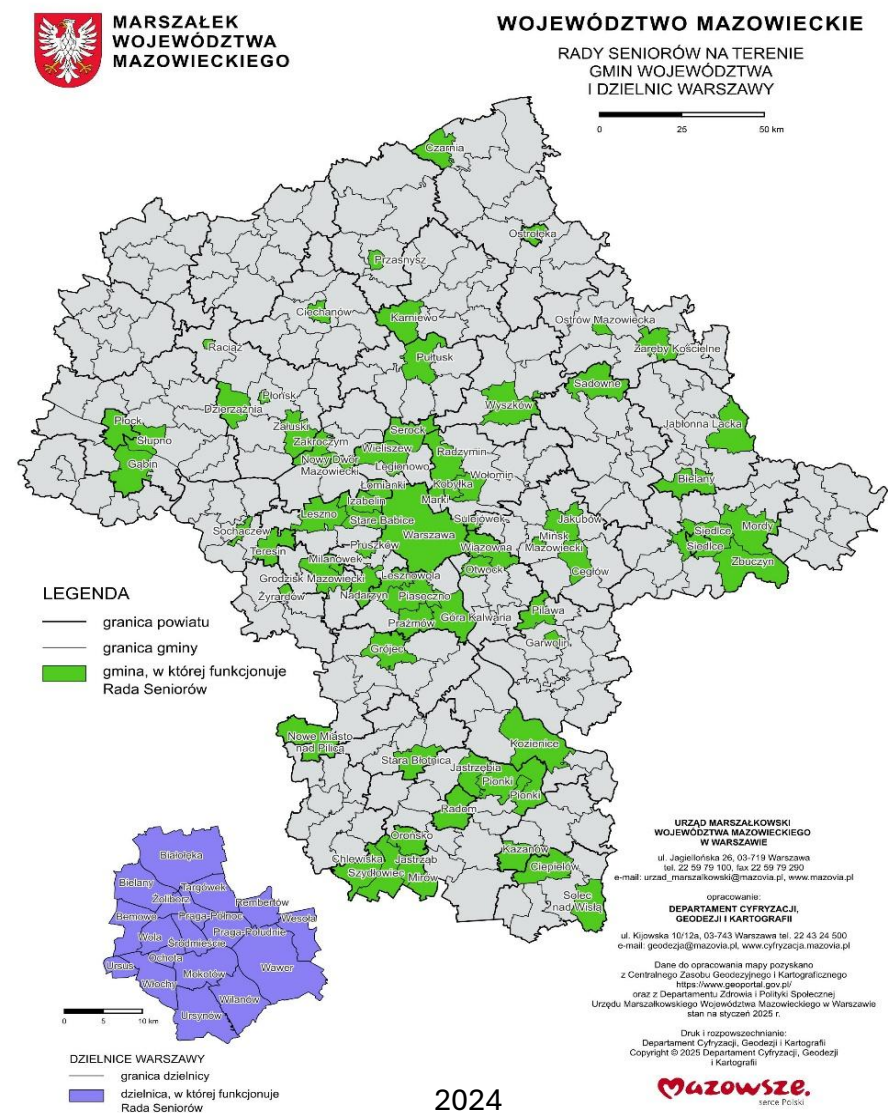

2024

2025

Mapa 2. Rozmieszczenie rad seniorów w województwie mazowieckim w latach 2024 i 2025 w podziale na gminy i dzielnice m. st. Warszawy.

Porównanie map wskazuje na rozszerzenie zasięgu funkcjonowania rad seniorów w województwie, które zwiększyły się łącznie o 26, w tym o 3 rady powiatowe. Największy wzrost ich liczby odnotowano w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich.

Liczba członków w radzie seniorów:

Według wyników ankiety średnia liczba członków w radzie seniorów wynosi 7 osób. Największa rada seniorów liczy 30 członków, a najmniejsza 5.

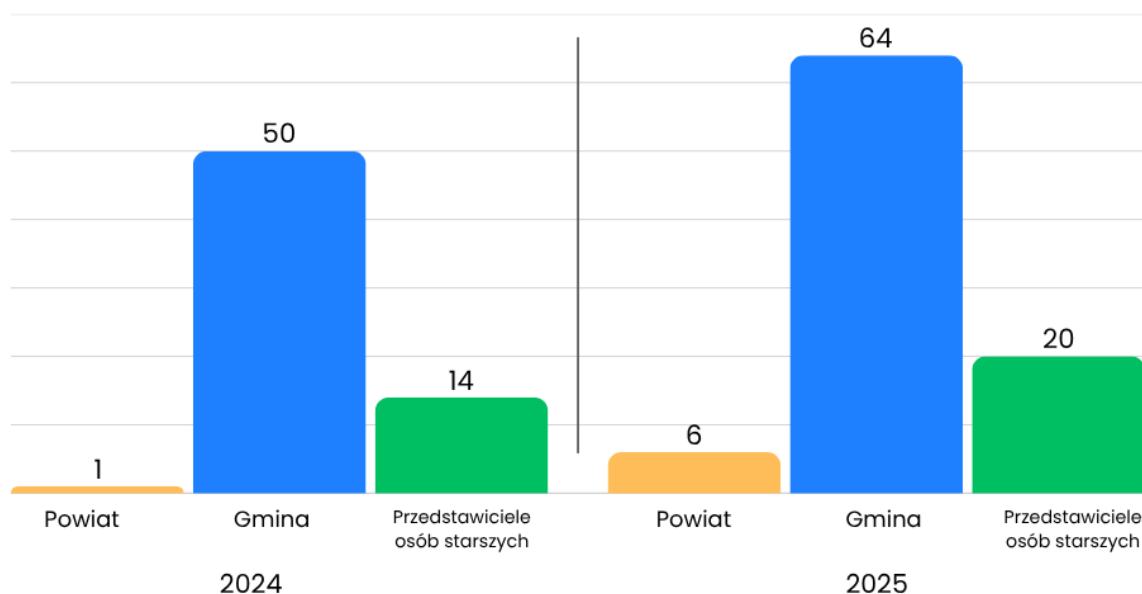
2. INICJATORZY POWOŁANIA RADY SENIORÓW

Gminy pozostają zdecydowanym liderem w zakresie powoływania rad seniorów w województwie mazowieckim – prawie połowa wszystkich rad została powołana właśnie z ich inicjatywy. Świadczy to o wysokim poziomie zaangażowania samorządów lokalnych, które dostrzegają potrzebę dialogu z osobami starszymi oraz ich udziału w procesach decyzyjnych. Coraz częściej inicjatywa utworzenia rady wychodzi jednak od samych seniorów. To pozytywny sygnał, wskazujący na rosnącą aktywność obywatelską tej grupy i chęć reprezentowania własnych interesów na szczeblu lokalnym.

Na uwagę zasługuje także rosnące zaangażowanie powiatów, które coraz częściej podejmują działania w kierunku powoływania powiatowych rad seniorów. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba takich inicjatyw wyraźnie wzrosła.

Poniższy wykres przedstawia strukturę inicjatorów powoływania rad seniorów w województwie mazowieckim w latach 2024 – 2025.

Wykres 2. Kto był inicjatorem powołania rad seniorów?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

3. DIAGNOZA SYTUACJI I POTRZEB OSÓB STARSZYCH

W większości gmin oraz powiatów, w których funkcjonują rady seniorów, przeprowadza się diagnozę sytuacji i potrzeb osób starszych. Przeprowadzenie jej pozwala na zidentyfikowanie konkretnych potrzeb i oczekiwań seniorów, co jest kluczowe dla opracowania skutecznych programów i inicjatyw skierowanych do seniorów. Mimo to wciąż ponad połowa jednostek samorządowych, w których funkcjonują rady seniorów nie prowadzi diagnozy potrzeb osób starszych.

Samorządy powinny monitorować na bieżąco sytuację seniorów, ponieważ pozwala to szybko reagować na ich zmieniające się potrzeby, zapobiegać wykluczeniu społecznemu i skuteczniej planować lokalne działania w obszarze zdrowia, opieki, transportu i aktywizacji społecznej. Dzięki temu polityka senioralna staje się bardziej trafna, efektywna i adekwatna do realnych wyzwań.

Wykres 3. Czy w jednostce samorządowej, w której funkcjonuje rada seniorów, prowadzona jest diagnoza sytuacji i potrzeb osób starszych? (n=95)

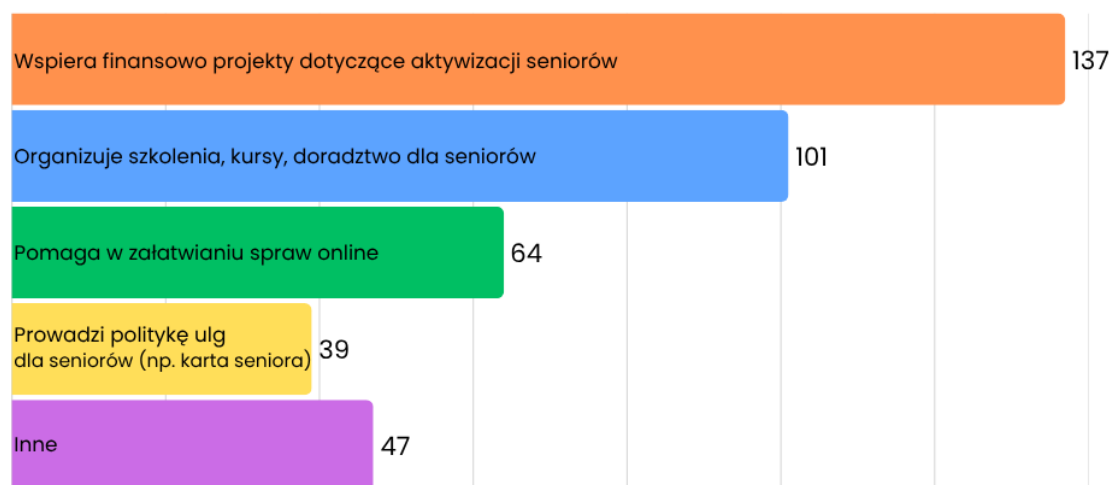

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

4. WSPARCIE SENIORÓW PRZEZ GMINY ORAZ POWIATY W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM

Wsparcie seniorów przez jednostki samorządu terytorialnego odgrywa kluczową rolę w promowaniu integracji społecznej, aktywizacji osób starszych oraz poprawie jakości ich życia. Poniższy wykres przedstawia przykładowe formy wsparcia oferowane seniorom przez samorządy w województwie mazowieckim.

Wykres 4. W jaki sposób gmina/powiat wspiera seniorów? (n=275, możliwość zaznaczenia kilku odpowiedzi)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

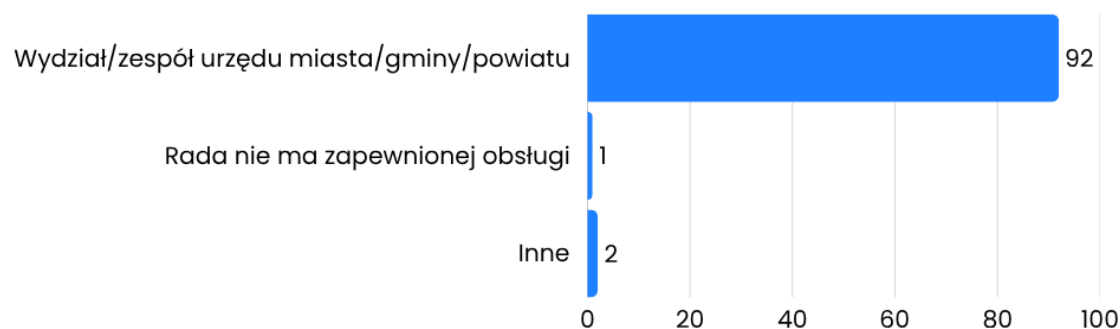
Najczęściej wskazywanym rodzajem pomocy jest finansowanie projektów aktywizujących seniorów oraz organizacja szkoleń i kursów – odpowiednio w 137 i 101 przypadkach. Ważnym elementem wsparcia jest również pomoc w załatwianiu spraw online (64 odpowiedzi) oraz prowadzenie polityki ulg i zniżek dla seniorów (39 odpowiedzi). W kategorii „Inne” formy wsparcia (47 wskazań) znalazły się m.in. działania prozdrowotne, organizacja dni seniora, prowadzenie klubów seniora, Uniwersytetów Trzeciego Wieku, a także doradztwo i informowanie o dostępnych formach pomocy w sytuacjach kryzysowych.

Wyniki te są zbliżone do danych z 2024 roku, co potwierdza utrzymującą się tendencję w działaniach samorządów – dominują inicjatywy o charakterze aktywizującym i edukacyjnym, a wsparcie informacyjne i prozdrowotne stanowi ich ważne uzupełnienie.

5. OBSŁUGA ADMINISTRACYJNA RADY SENIORÓW

W 2024 roku główną rolę w zakresie obsługi administracyjnej rad seniorów pełniły przede wszystkim wydziały lub zespoły w strukturach urzędów miast, gmin i powiatów. Tendencja ta utrzymuje się również w roku 2025 – spośród 95 funkcjonujących rad seniorów, aż 92 obsługiwanych jest przez odpowiednie wydziały lub zespoły urzędów, natomiast 1 rada nie ma obecnie zagwarantowanej formalnej obsługi administracyjnej.

Wykres 5. Kto sprawuje obsługę administracyjną rady? (n=95)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

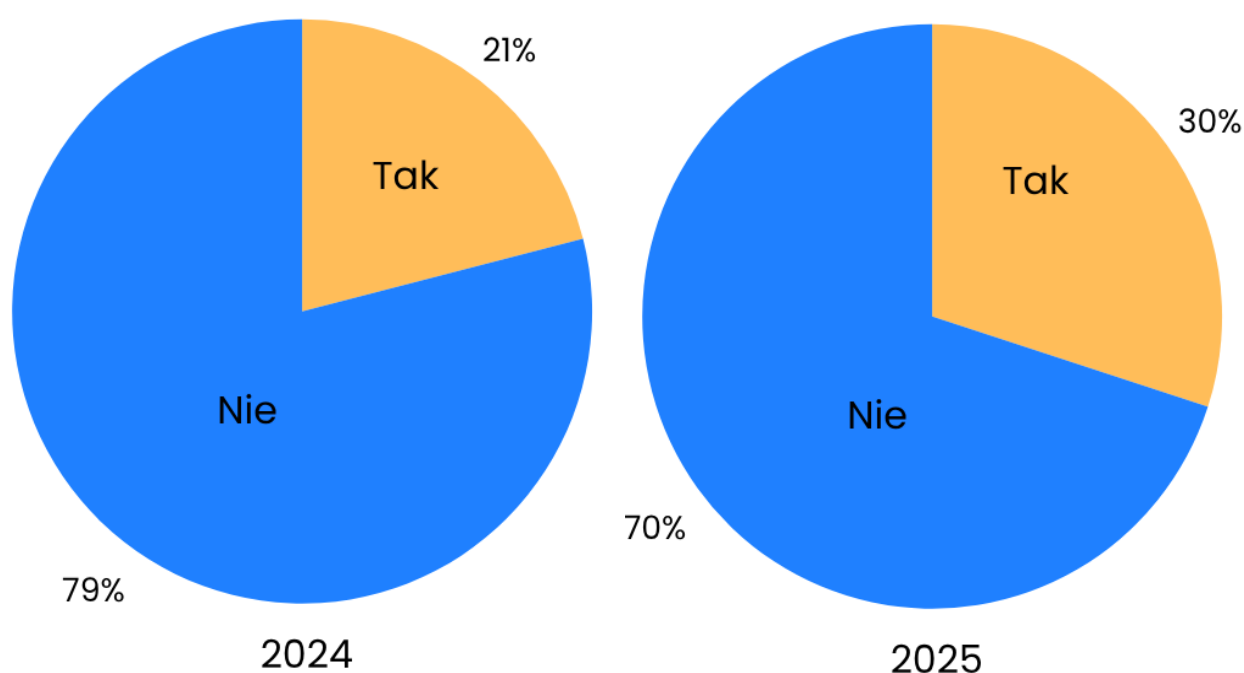
6. ŚRODKI FINANSOWE NA FUNKCJONOWANIE RADY SENIORÓW

W 2024 roku większość rad seniorów nie dysponowała środkami finansowymi wyodrębnionymi w budżecie jednostki samorządu terytorialnego. Jedynie 21% rad posiadało zabezpieczone środki na swoją działalność, podczas gdy 79% nie było ujętych w budżecie JST.

W 2025 roku sytuacja uległa nieznacznej poprawie – już 30% rad seniorów zostało uwzględnionych w budżetach gmin lub powiatów, natomiast 70% nadal nie posiada środków finansowych na funkcjonowanie.

Poniżej przedstawiono porównanie danych z lat 2024 i 2025, obrazujące stopniowy wzrost liczby rad seniorów objętych wsparciem budżetowym jednostek samorządu terytorialnego.

Wykres 6. Czy rada seniorów posiada środki finansowe na funkcjonowanie wyodrębnione w budżecie jednostki samorządu terytorialnego lub w budżecie innej, podległej jej jednostce? (n=95)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

7. WYDATKI RADY SENIORÓW

Wydatki zgłaszane przez gminy i powiaty w większości należą do kategorii „Inne” i różnią się od wydatków reprezentacyjnych, marketingowych czy organizacyjnych. Często podkreślano również brak kosztów wynikający z faktu, że rada została dopiero niedawno powołana, a więc nie poniesiono jeszcze związanych z nią wydatków.

W porównaniu z rokiem ubiegłym poziom wydatków w kategorii „Inne” pozostał na podobnym poziomie, natomiast środki przeznaczane na cele reprezentacyjne były znacznie niższe. W bieżącym roku odnotowano wyraźny wzrost wydatków w tej kategorii – wskazało na nie 34 jednostki. Najczęściej raportowane były wydatki na działania skierowane do seniorów, takie jak zajęcia gimnastyczne, organizacja warsztatów czy wydarzeń kulturalnych. Wydatki marketingowe wystąpiły w 10 przypadkach, natomiast organizacyjne – w 16.

Wykres 7. Jakie wydatki ma rada seniorów? (n=95)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

8. OBSZARY DZIAŁANIA RADY SENIORÓW

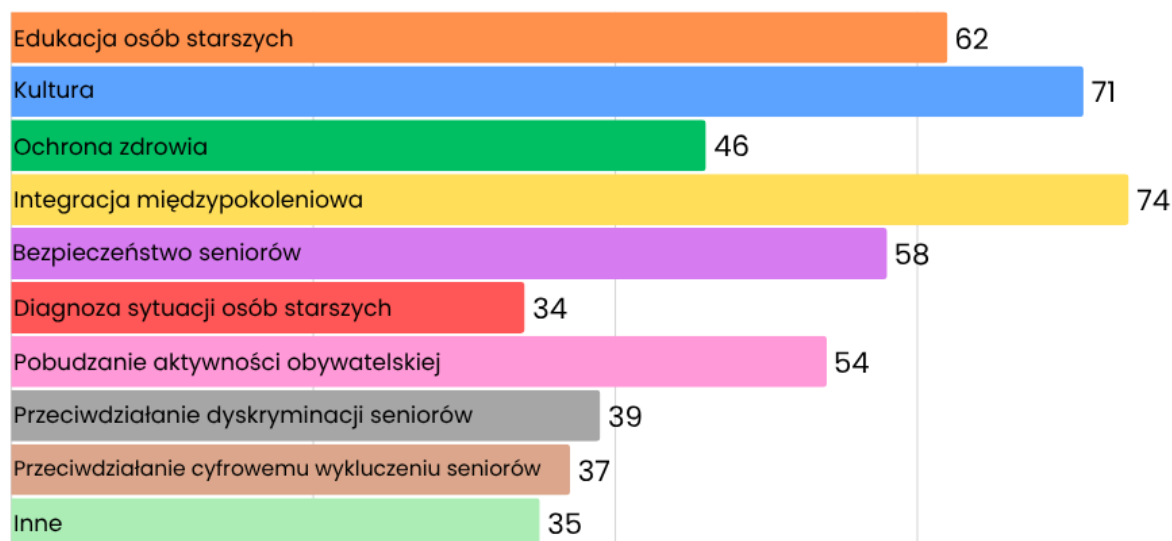
Rady Seniorów najczęściej koncentrują swoją działalność na integracji międzypokoleniowej, organizując różnego rodzaju wydarzenia, spotkania i inicjatywy, które łączą osoby starsze z młodszymi mieszkańcami społeczności lokalnych. Takie działania sprzyjają budowaniu więzi, wzajemnemu zrozumieniu oraz przełamywaniu barier międzypokoleniowych, a także pozwalają seniorom aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym gminy.

Kultura i edukacja stanowią kolejne ważne obszary aktywności rad seniorów. Rady nie tylko uczestniczą w lokalnym życiu kulturalnym, ale często pełnią rolę współorganizatorów koncertów, spektakli, wystaw czy festynów. Dzięki temu seniorzy mają szerszy dostęp do wydarzeń artystycznych, mogą rozwijać swoje zainteresowania i jednocześnie współtworzyć ofertę kulturalną swoich miejscowości. Dużą popularnością cieszą się również różnorodne formy edukacji – warsztaty, szkolenia i kursy, które pozwalają seniorom podnosić kompetencje cyfrowe, zdrowotne, obywatelskie i społeczne.

Rady Seniorów coraz częściej angażują się także w działania o charakterze diagnostycznym, mające na celu lepsze poznanie potrzeb i problemów lokalnych środowisk seniorskich. W niektórych gminach prowadzą one konsultacje, ankiety i badania dotyczące sytuacji osób starszych, stanowiące podstawę do formułowania rekomendacji dla władz samorządowych. Nadal jednak jest to obszar o ograniczonym zasięgu – podobnie jak w poprzednim roku, wskazują na stosunkowo niewielkie zaangażowanie rad w tego typu działania.

Dzięki różnorodnym inicjatywom rady seniorów pełnią coraz ważniejszą funkcję w życiu społecznym, wspierając aktywizację osób starszych, rozwój dialogu międzypokoleniowego oraz współpracę na rzecz poprawy jakości życia seniorów w gminach i powiatach.

Wykres 8. W jakich obszarach najczęściej funkcjonuje rada seniorów? (n=95, możliwość zaznaczenia kilku odpowiedzi)

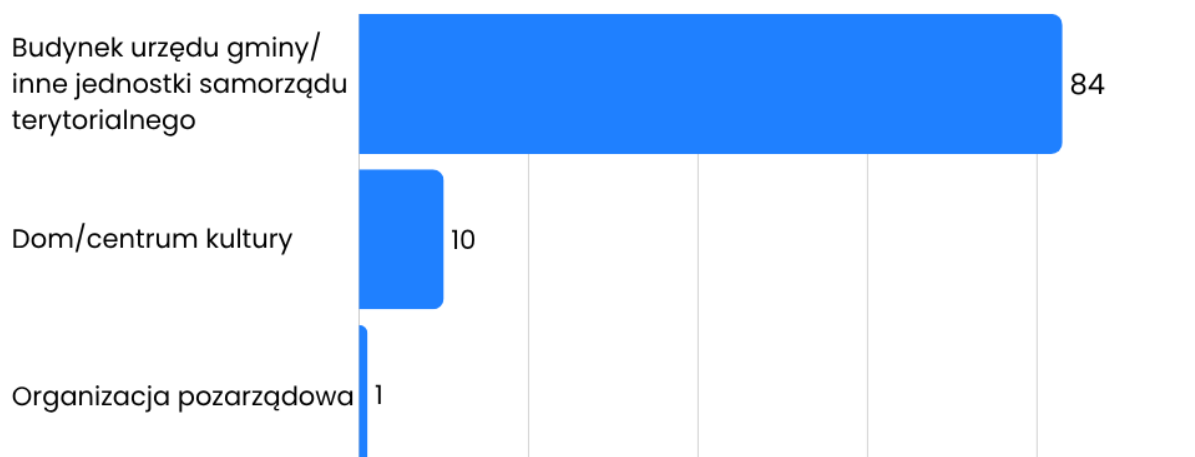

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

9. CZĘSTOTLIWOŚĆ I MIEJSCE POSIEDZEŃ RAD SENIORÓW

Raport obejmuje również analizę miejsc oraz częstotliwości posiedzeń rad seniorów, co pozwala lepiej poznać organizacyjne aspekty ich działalności. Najczęściej wskazywanym miejscem spotkań jest budynek urzędu gminy lub inna jednostka samorządu terytorialnego – taką odpowiedź udzieliło 84 ankietowanych.

Wykres 9. Gdzie najczęściej odbywają się spotkania rady seniorów? (n=95)

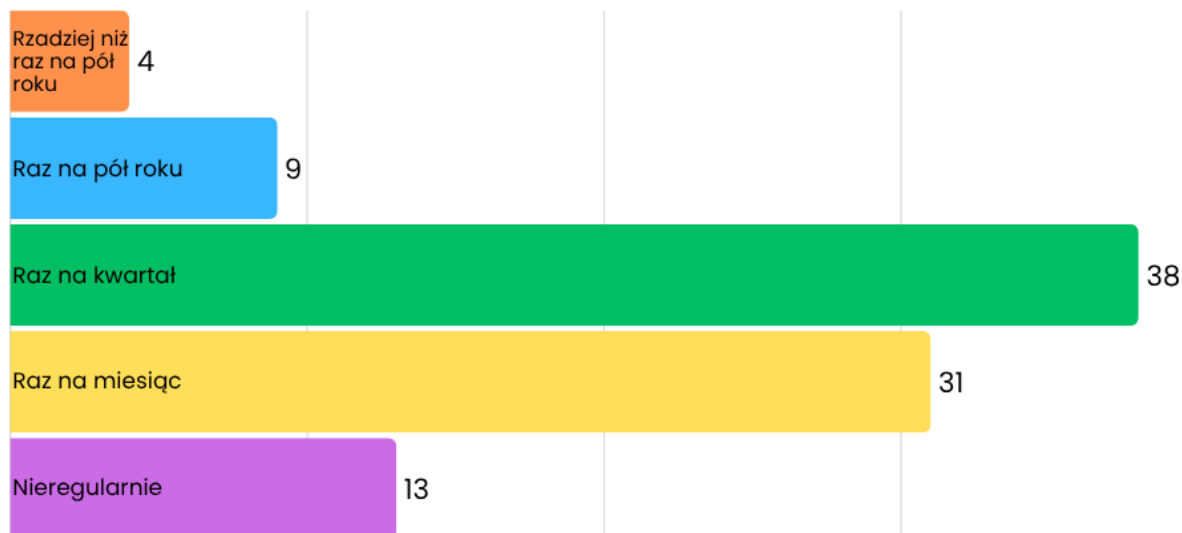

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Kolejny wykres przedstawia częstotliwość posiedzeń rad seniorów. Z analizy wynika, że spotkania odbywają się najczęściej raz w miesiącu lub raz na kwartał. Jednocześnie 13 jednostek wskazało, że posiedzenia mają charakter nieregularny. Taka sytuacja może być spowodowana niewielką liczbą spraw wymagających częstych obrad, a także trudnościami w ustaleniu dogodnych terminów dla wszystkich członków Rady.

Wyniki te są zbliżone do ubiegłorocznych, co wskazuje na utrzymującą się tendencję w zakresie organizacji spotkań.

Wykres 10. Częstotliwość posiedzeń rad seniorów. (n=95)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

10. PROBLEMY PODCZAS POWOŁYWANIA RADY SENIORÓW

Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród gmin i powiatów pokazuje, że proces tworzenia rad seniorów wciąż napotyka na szereg trudności o charakterze organizacyjnym i społecznym. Najczęściej wskazywanym problemem jest brak zainteresowania ze strony samych seniorów – odpowiedź zaznaczyło aż 71 jednostek samorządu. Wynik ten może świadczyć o tym, że mimo rosnącej liczby inicjatyw skierowanych do osób starszych, w wielu środowiskach lokalnych nadal brakuje aktywnego zaangażowania tej grupy w życie publiczne. Powody takiego stanu rzeczy mogą być różne – od niskiego poziomu motywacji, przez brak wiary we własny wpływ na decyzje samorządowe, po ograniczenia zdrowotne lub komunikacyjne.

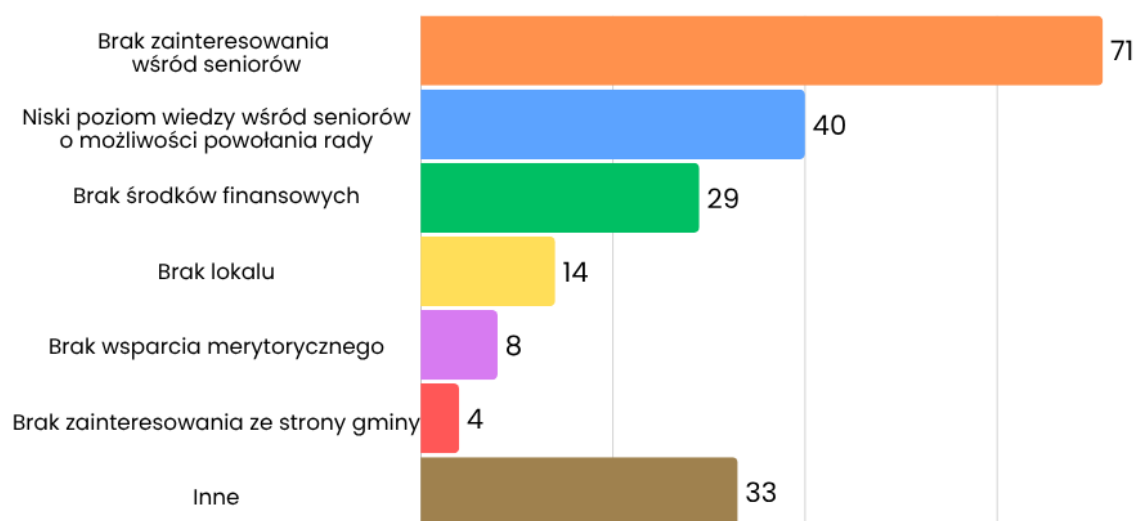
Drugim często wymienianym problemem jest niewystarczająca wiedza seniorów na temat możliwości powołania rady. W wielu przypadkach osoby starsze nie są w pełni świadome, że istnieje możliwość formalnego reprezentowania ich interesów w strukturach samorządowych, ani jakie korzyści może przynieść działalność w radzie – zarówno dla nich samych, jak i dla całej społeczności lokalnej. To wskazuje na potrzebę intensyfikacji działań informacyjnych i edukacyjnych w tym zakresie, np. poprzez kampanie lokalne czy współpracę z organizacjami senioralnymi.

Trzecim istotnym czynnikiem utrudniającym tworzenie rad seniorów jest brak środków finansowych. Ograniczone budżety samorządów, zwłaszcza w mniejszych gminach, często nie pozwalają na zapewnienie odpowiedniego zaplecza organizacyjnego, pokrycie kosztów spotkań czy realizację inicjatyw podejmowanych przez radę.

Warto zaznaczyć, że te trzy bariery – brak zainteresowania, niski poziom wiedzy o możliwościach powołania rady oraz niedostatek środków finansowych – zostały również najczęściej wskazane w badaniu z 2024 roku. Oznacza to, że mimo wzrostu liczby funkcjonujących rad seniorów,

podstawowe wyzwania związane z ich tworzeniem pozostają niezmiennie i wymagają dalszych działań ze strony samorządów w zakresie promocji, edukacji i wsparcia organizacyjnego.

Wykres 11. Jakie były problemy przy tworzeniu rady? (n=95, możliwość zaznaczenia kilku odpowiedzi)

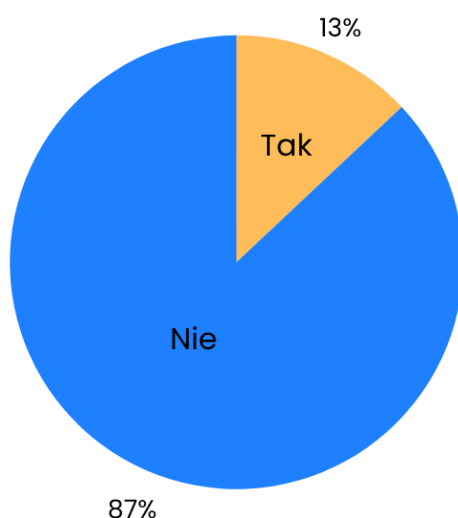
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

11. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO UTWORZENIA RADY SENIORÓW

Wśród gmin i powiatów, które dotychczas nie powołały rad seniorów, w zdecydowanej większości przypadków nie podjęto żadnych działań zmierzających do ich utworzenia. Aż 87% ankietowanych potwierdziło brak inicjatyw w tym zakresie.

Analiza wskazuje, że sytuacja ta pozostaje zbliżona do wyników z roku ubiegłego, co sugeruje, iż mimo rosnącej świadomości znaczenia rad, proces ich powoływania w wielu samorządach wciąż nie został zainicjowany.

Wykres 12. Czy podjęto działania zmierzające do utworzenia rady seniorów? (n=180, możliwość zaznaczenia kilku odpowiedzi)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

12. PRZYCZYNY BRAKU RADY SENIORÓW

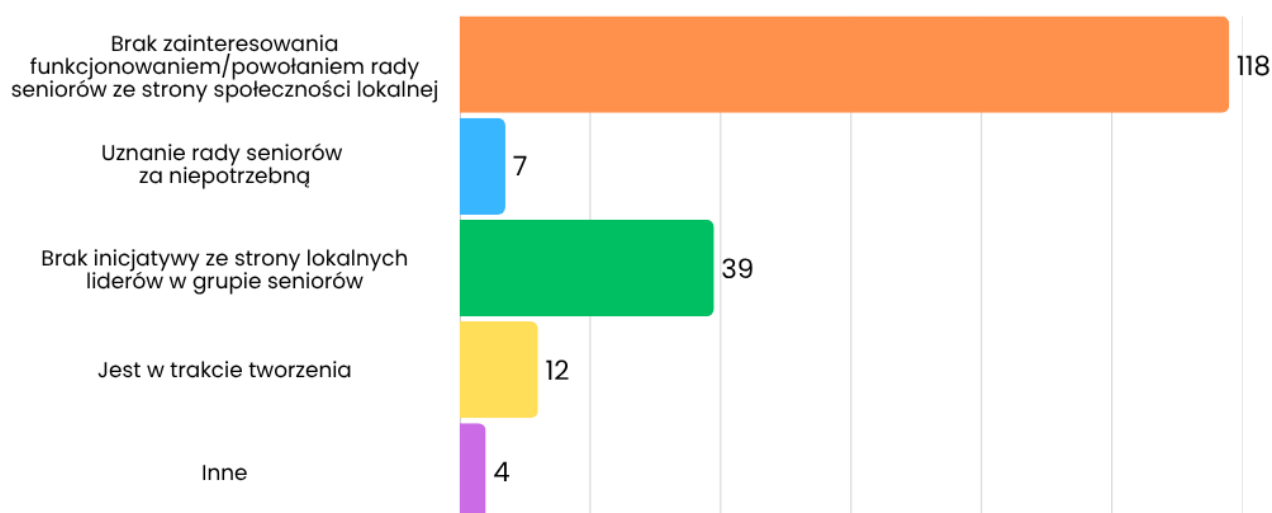
Do najczęściej wskazywanych przyczyn braku rad seniorów należą niskie zainteresowanie ze strony społeczności lokalnej oraz ograniczona aktywność obywatelska lokalnych liderów. Kolejnym często podkreślanym problemem jest przekonanie, że powołanie rady nie jest potrzebne, podczas gdy 12 ankietowanych jednostek zadeklarowało, że rada znajduje się obecnie na etapie tworzenia.

Wyniki badania sugerują, że w wielu gminach i powiatach brakuje przejrzystych regulacji oraz mechanizmów wspierających proces tworzenia rad seniorów.

Ponadto, zarówno samorządy, jak i sami seniorzy nie zawsze postrzegają potrzebę powoływania rady, jeśli w danej jednostce funkcjonują inne formy wsparcia osób starszych.

Tegoroczne wyniki są zbieżne z rezultatami ubiegłorocznego badania, co wskazuje, że główne bariery w tworzeniu rad seniorów pozostają niezmiennie.

Wykres 13. Przyczyny braku rady seniorów. (n=180)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

13. NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ RADY SENIORÓW OD STYCZNIA 2025 ROKU

Współczesne wyzwania demograficzne i społeczne sprawiają, że rola rad seniorów w życiu lokalnych społeczności zyskuje na znaczeniu. Stanowią one istotne ogniwo w procesie dialogu społecznego oraz partycypacji obywatelskiej osób starszych. Rady seniorów nie tylko reprezentują interesy tej grupy społecznej, ale również aktywnie uczestniczą w kształtowaniu lokalnej polityki społecznej, podejmując inicjatywy na rzecz poprawy jakości życia seniorów, przeciwdziałania ich wykluczeniu oraz wspierania ich aktywności społecznej i obywatelskiej.

Działalność rad seniorów przekłada się na konkretne działania realizowane na poziomie gminnym. Inicjatywy podejmowane z ich udziałem mają często charakter międzypokoleniowy, edukacyjny, kulturalny, zdrowotny czy integracyjny i są odpowiedzią na realne potrzeby społeczności lokalnych.

Poniżej zaprezentowano wybrane przykłady działań zainicjowanych lub współorganizowanych przez rady seniorów przy współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego na poziomie gminnym:

- Szkolenia i warsztaty, m.in. z zakresu zdrowia psychicznego, dietetyki, bezpieczeństwa, pierwszej pomocy, cyberbezpieczeństwa, teleopieki oraz edukacji cyfrowej;
- Spotkania edukacyjno-integracyjne, wycieczki edukacyjno-kulturalne, spektakle, koncerty;
- Organizacja rajdów rowerowych, spartakiady, seniorady;
- Działania profilaktyczne i prozdrowotne: bezpłatne badania, gimnastyka dla osób 60+, zajęcia z aqua aerobiku, a także zapewnienie wsparcia psychicznego. Organizowano też działania o charakterze charytatywnym i promującym zdrowy styl życia;
- Udział w wydarzeniach publicznych, konferencjach i uroczystościach. Prowadzono działania obywatelskie, jak zgłaszanie miejsc przyjaznych seniorom, współtworzenie lokalnych strategii, współpraca z organizacjami młodzieżowymi, a także promowano działania rad w biuletynach i prasie;
- Wdrożenie programów wspierających seniorów, m.in. „TAXI Senior”, „Remont dla Seniora”, oraz działania zapewniające bezpieczeństwo w sieci i przestrzeni publicznej;

To zestawienie pokazuje dużą różnorodność i zaangażowanie rad seniorów w życie lokalnych społeczności. Inicjatywy te nie tylko wspierają zdrowie i aktywność osób starszych, ale również wzmacniają ich obecność i rolę w przestrzeni publicznej.

PODSUMOWANIE

Wyniki badania jednoznacznie wskazują, że rola rad seniorów w województwie mazowieckim systematycznie rośnie, a ich znaczenie w strukturach lokalnej polityki społecznej staje się bardziej widoczne. Coraz więcej samorządów dostrzega, że dialog z osobami starszymi nie jest jedynie formą symbolicznego włączenia ich w życie publiczne, lecz realnym narzędziem budowania spójnej wspólnoty lokalnej. Rady seniorów pełnią funkcję łącznika między mieszkańcami a władzami samorządowymi – wskazują potrzeby, formułują rekomendacje i inicjują działania poprawiające jakość życia seniorów. W efekcie stają się ważnym głosem doradczym i opiniotwórczym, a ich działalność przyczynia się do bardziej świadomego i odpowiedzialnego kształtowania lokalnej polityki senioralnej.

Pomimo widocznych pozytywnych zmian, nadal występują istotne bariery, które ograniczają pełne wykorzystanie potencjału rad seniorów. Wśród najczęściej wskazywanych problemów pojawiają się: niedostateczne środki finansowe, które utrudniają realizację projektów i inicjatyw, brak wiedzy i informacji o możliwościach działania rad, a także niewystarczająca aktywność części środowisk seniorskich. W wielu przypadkach ograniczenia te wynikają z braku odpowiedniego zaplecza organizacyjnego lub niskiego poziomu współpracy między radami a lokalnymi instytucjami.

Jednocześnie badanie pokazuje, że pomimo tych trudności, można zaobserwować wyraźny trend wzrostowy w zakresie aktywizacji seniorów i rozwoju partycypacji społecznej. Rady podejmują inicjatywy własne, organizują wydarzenia, konsultacje społeczne czy działania międzypokoleniowe. To dowód, że rady seniorów stopniowo przestają pełnić funkcję wyłącznie opiniotwórczą, a coraz częściej stają się aktywnymi partnerami samorządów w procesie planowania i realizacji lokalnych polityk społecznych.

W kolejnych latach kluczowe będzie:

- dalsze wzmacnianie wsparcia organizacyjnego i finansowego dla rad seniorów, tak aby mogły one działać w sposób stabilny i systemowy,
- promowanie działalności rad wśród społeczności lokalnych, by zwiększyć ich rozpoznawalność i zaangażowanie mieszkańców,
- upowszechnianie dobrych praktyk pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, co pozwoli na rozwój efektywnych modeli współpracy i wymianę doświadczeń,
- zwiększanie świadomości obywatelskiej osób starszych, m.in. poprzez działania edukacyjne, warsztaty i współpracę z organizacjami pozarządowymi, które mogą wspierać rady w realizacji ich celów.

Tego rodzaju podejście przyczyni się do umocnienia pozycji rad seniorów jako pełnoprawnych uczestników lokalnego życia publicznego, włączonych w proces decyzyjny i realnie wpływających na kierunki rozwoju polityki senioralnej w regionie.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Wykaz gmin, powiatów oraz dzielnic m.st. Warszawy, w których funkcjonują rady seniorów.	4
Mapa 1. Rozmieszczenie rad seniorów w województwie mazowieckim w latach 2024 i 2025 w podziale na powiaty.	7
Mapa 2. Rozmieszczenie rad seniorów w województwie mazowieckim w latach 2024 i 2025 w podziale na gminy i dzielnice m. st. Warszawy.	8
Wykres 1. Czy w Państwa gminie/powiecie jest powołana rada seniorów?	6
Wykres 2. Kto był inicjatorem powołania rad seniorów?	9
Wykres 3. Czy w jednostce samorządowej, w której funkcjonuje rada seniorów, prowadzona jest diagnoza sytuacji i potrzeb osób starszych?	10
Wykres 4. W jaki sposób gmina/powiat wspiera seniorów?	11
Wykres 5. Kto sprawuje obsługę administracyjną rady?	11
Wykres 6. Czy rada seniorów posiada środki finansowe na funkcjonowanie wyodrębnione w budżecie jednostki samorządu terytorialnego lub w budżecie innej, podległej jej jednostce? ..	12
Wykres 7. Jakie wydatki ma rada seniorów?	13
Wykres 8. W jakich obszarach najczęściej funkcjonuje rada seniorów?	14
Wykres 9. Gdzie najczęściej odbywają się spotkania rady seniorów?	14
Wykres 10. Częstotliwość posiedzeń rad seniorów.	15
Wykres 11. Jakie były problemy przy tworzeniu rady?	16
Wykres 12. Czy podjęto działania zmierzające do utworzenia rady seniorów?	16
Wykres 13. Przyczyny braku rady seniorów.	17